

Riktlinjer för doktoranders bisysslor vid institutionen för teknikvetenskaper

Bakgrund

Doktorander vid avdelningen för elektricitetslära och åskforskning har i skrivelser 2007-01-10 och 2007-02-12 (ankomststämplad 2007-02-15) ifrågasatt institutionens inställning till doktoranders bisysslor, speciellt arbetshindrande bisysslor. Skrivelsen daterad 2007-02-12 bifogas detta förslag. Detta föranleder institutionen att, genom detta dokument, klargöra institutionens policy med anknytning till doktoranders bisysslor.

Institutionen har under senare år avknoppat företag i vilka doktorander ibland erbjuds deltidsanställningar. Detta är naturligt då avknoppningsföretagen har verksamhet inom doktorandernas kompetensområden. Den nära knytningen mellan avknoppningsföretag och institutionen aktualiserar emellertid inte bara frågan om *doktoranders* bisysslor och parallella anställningsavtal utan också frågan om intressekonflikter på handledarnivå. Ett förhållande med förtroendeskadlig bisyssla kan, till exempel, uppkomma om doktoranden och handledaren och/eller forskarutbildningsansvarig professor har knytning till företag med verksamhet inom aktuellt forskningsområde.

Institutionen för teknikvetenskaper erbjuder normalt forskarstuderande doktorandanställning i stället för utbildningsbidrag från början av forskarutbildningen. För doktorander med tekniskt inriktade forskarutbildningar ges ett lönetillägg utöver universitetets avtalade lönestege för doktorander. Detta syftar bland annat till att ge institutionens doktorander villkor som möjliggör en koncentration på forskarutbildningen under hela forskarutbildningen med god försörjning. Ett liberalt medgivande av bisysslor, speciellt utan associerad tjänstledighet, skulle kunna motverka syftet att ge doktoranden goda förutsättningar för koncentration på forskarutbildningen och skulle kunna medföra sänkt kvalitet i forskningen och undervisningsuppgifterna.

Regelverk för anställning, bisysslor och tjänstledighet

Forskarutbildning och anställning som doktorand regleras av Högskoleförordningen (HF). Anställningen regleras dessutom av lagar, förordningar samt lokala regler och avtal för Uppsala universitet.

Några relevanta bestämmelser är:

HF 5 kap 3a § En anställning som doktorand skall avse arbete på heltid. Om en doktorand begär det, får anställningen avse arbete på deltid, dock lägst 50 procent av heltid. (SFS 1998:80)

UFV 2002/1614 (Uppsala universitet, Föreskrifter och information om anställdas bisysslor): En anställd som har tillåtna bisysslor skall hålla dessa klart åtskilda från sin verksamhet vid universitetet. Det innebär att institutionens resurser i form av personal, maskiner, lokaler, förbrukningsmateriel m.m. inte får utnyttjas för utövande av bisyssla om inte särskilt avtal träffats....

...Dåvarande UHÄ uttalade i ett tillsynsärende angående bisysslor för en professor - efter att ha konstaterat att arbetsgivaren får anses ha stor frihet att själv avgöra om han vill acceptera de ekonomiska och övriga konsekvenser som arbetshindrande bisysslor och konkurrensbisysslor kan ha – bl.a. följande om förtroendeskadliga bisysslor:

... ”bedömningen kan här inte ske enbart ur arbetsgivarens synpunkt, utan måste sättas in i ett vidare perspektiv som innefattar en bedömning av tänkta effekter på allmänhetens förtroende för den fria forskningen i stort. Mycket höga krav måste ställas på forskningens objektivitet och de ordinarie professorernas roll härvidlag. Ett inte endast tillfälligt engagemang som företrädare för parts- eller intressegrupp måste i en bredare allmänhets ögon vara ägnat att rubba förtroendet för att vederbörande i sin forskar/expertroll står helt oberoende. UHÄ ställer sig därför tveksam till en sådan bisysslas lämplighet. Det är viktigt att förbudet för förtroendeskadliga bisysslor inte uppfattas som en tom formalitet, utan att rektorsämbetet gör en noggrann prövning av förekommande bisysslor ur denna aspekt”

... Anställda har skyldighet att redovisa alla bisysslor om arbetsgivaren begär det. Lärare har skyldighet att på eget initiativ anmäla alla ämnesanknutna bisysslor. Chefer som omfattas av chefsavtalet skall på eget initiativ redovisa sina bisysslor.

ALFA Lokalt avtal för UU: Utöver vad som regleras i tjänstledighetsförordningen (1984:111) och i 1 kap 9 – 10 §§ ALFA kan arbetsgivaren (prefekt/motsv) bevilja arbetstagare ledighet för annan anställning i högst sex månader, om det i det enskilda fallet kan ske utan att det är till nackdel för verksamheten. Ledighet kan i det enskilda fallet beviljas för längre tid än sex månader om det är till fördel för verksamheten.

Beslut om arbetshindrande bisyssla tas vid institutionen. Bedömning av huruvida en bisyssla är förtroendeskadlig eller konkurrensbisyssla görs av universitetets ledning. Enligt underhandsbesked från biträdande personalchefen, Bo Waerme, är de frågor som berörs ovan och i doktorandernas skrivelser av sådan art att de bör bedömas inom ramen för reglerna om bisysslor.

Med denna bakgrund antar institutionsstyrelsen nedanstående riktlinjer för handläggning av doktoranders bisysslor.

Institutionens riktlinjer för doktoranders bisysslor är att:

- Bedömning av doktoranders bisysslor vid sidan om en doktorandtjänst på heltid görs enligt universitetets riktlinjer för bisysslor. Det innebär att bisyssla generellt sett är tillåten, men ska bedömas med avseende på förtroendeskada, konkurrens och arbetshinder. Bisyslan bedöms som icke arbetshindrande under förutsättning att handledare, forskarutbildningsansvarig professor och prefekt inte bedömer denna som prestationsnedsättande för doktoranden satt i relation till doktorandens individuella studieplan.
- I sammanvägning mellan olika intressen prioritera doktorandens möjligheter att slutföra forskarutbildningen med god kvalitet inom nominell tid (motsvarande fyra års heltidsstudier).
- Begära in uppgift om bisyssla i de fall doktorand kan tänkas ha knytning till företag i vilket person med ansvar inom doktorandens forskarutbildning har intressen eller knytning eller då bisyslan på något sätt kan tänkas strida mot reglerna om tillåtna bisysslor.
- Vara restriktiv vid beviljande av tjänstledighet eller reducerad omfattning av anställningen, utöver lagstadgad tjänstledighet. Undantag kan göras i de fall då den externa verksamheten är till fördel för doktorandens forskarutbildning.
- Doktoranden i samband med tjänstledighet eller reducerad omfattning av anställningen reviderar den individuella studieplanen och specificerar förläggningen av arbetstid.
- Tjänstledigheten / bisyslan / ändrad omfattning tillstyrks av huvudhandledaren och forskarutbildningsansvarig professor.